

Torah from Around the World

Sjabbat 8 januari 2011 / 3 sjewat 5771

Sidra Bo, Sjmot [Exodus] 10:1-13:16

Tanach blz. 127-135

Haftara: Jirmeja 46:13-28

Tanach blz. 1015-1016

Commentaar door Rabbi Lawrence A. Englander

Solel Congregation, Mississauga, Ontario Canada

[Het Engelse origineel](#)

Vertaling: Nico Vissel

In onze gemeentes wordt veelal een gebed voor de staat Israel gezegd. Een veelgebruikte versie noemt Israel *resjiet tsmichat geoelaténoe*, “waar het begin van onze verlossing ontluikt” (zie LJG-sidoer blz. 334 en 488). Men verstaat hier meestal onder dat de stichting van de Joodse staat de aanvang van de Messiaanse tijd aankondigt.

Lezing van de sidra Bo lijkt dit twee keer te bevestigen. “Als de Eeuwige u eenmaal in het gebied van de Kenaänieten (...) gebracht heeft, in het land dat hij onder ede aan uw voorouders beloofd heeft...” (Sjmot 13: 5, 11). Met andere woorden, de volgende stap in onze bevrijding, nadat wij uit de slavernij zijn verlost, is het erven van het land Israel.

In onze tijd heeft de terugkeer naar Israel een politieke betekenis gekregen voor de beweging van de kolonisten. Rabbi Tswi Jehoeda Kook, een van de geestelijke stichters van de *Gush Emonim*-beweging heeft verklaard: “Dit land is van ons; er zijn geen Arabische gebieden of Arabisch land, maar alleen Israelische gebieden, het eeuwigdurende land van onze voorouders.”¹⁾

Voor deze kolonisten is de belofte van de Tora onvoorwaardelijk en het is voor hen een mitswa (Goddelijke opdracht) om het Messiaanse rijk te verwezenlijken door in geheel Groot-Israel de Joodse heerschappij te vestigen. Ironisch genoeg waren de vroege zionisten in meerderheid onkerkelijk [of anti-religieus]. Zij zagen *Medinat Jisraëel* als niets meer -en beslist ook niet minder- dan een nationale bevrijdingsbeweging tot stand gebracht door de samenwerking van mensen met een gemeenschappelijk doel. Zij hebben ervoor gezorgd dat in de Onafhankelijkheidsverklaring van Israel God niet rechtstreeks wordt genoemd, maar dat er slechts zijdelings wordt gesproken van de “Rots van Israel.”

Is er een tussenweg tussen het ultra-Orthodoxe en het wereldlijke zionistische standpunt? Een weg die wij als progressieve Joden kunnen aanvaarden? Ik meen dat een andere blik op deze sidra een aanwijzing voor een antwoord kan geven. Israel wordt omschreven als “een land dat overvloeit van melk en honing” (13:5) en die zin wordt door twee profeten herhaald. Deze

twee, Jirmeja²⁾ [Jeremia] en Jechèzkél³⁾ [Ezechiël] menen echter dat er voorwaarden verbonden zijn aan onze vererving, namelijk het in ere houden van de verplichtingen in het Verbond. Meer recent heeft Jesjahoe Leibowitz een soortgelijke visie betreffende de staat Israël geuit: “Wie de goddelijke belofte aan Awraham beschouwt als een vrijblijvend geschenk gaat voorbij aan de voorwaarden van de belofte en wie de verplichtingen die het oplegt aan de ontvangers voorbijziet, vernedert en ontheiligt ons geloof.”⁴⁾ Ik beschouw dit standpunt als een liefdesverklaring aan *Medinat Jisraëel* terwijl we tegelijkertijd trouw blijven aan de kernwaarden van het Jodendom. Joodse aanwezigheid op de grond van Israël, en trouwens waar dan ook op de wereld, hangt er vanaf of we onze idealen van vrijheid, gerechtigheid en mededogen in stand houden en naleven.

Ik zou geneigd zijn de volgende keer als we het gebed voor de staat Israël zeggen een enkel woord toe te voegen: *sjètihejè résjiet tsmichat geoelatenoe.*⁵⁾ Of we nu in Israël leven of elders in de verstrooiing kunnen we een Joods thuis scheppen “waar het begin van onze verlossing zou kunnen ontluiken.”

1) Geciteerd in Ehud Sprinzak: *The Ascendance of Israel's Radical Right* (Oxford University Press, 1991), p.46.

2) Zie in het bijzonder Jirmeja 11:5 en 32:21. Bezit hebben van het land Israël, “overvloeiend van melk en honing,” is aan voorwaarden gebonden en hangt ervan af of wij onze verplichtingen volgens het Verbond naleven of niet.

3) Zie Jechèzkiël 20:6 en 15. Ondanks het feit dat het land was beloofd aan ons volk ging het voor ons verloren omdat wij in opstand kwamen tegen het Verbond.

4) “*A Jewish State of an Unpartitioned Eretz-Israel,*” *Judaism, Human Values and the Jewish State* (Cambridge: Harvard University Press, 1992), p.236.

5) Zie Michael Meyer: “*Toward a Reform Jewish Vision for Zion*”, *CCAR Journal*, Spring 2007, p. 108 (aanwezig in de Levisson bibliotheek).